

Lada cechu chirurgów

- Czas powstania XVII w.
- Miejsce powstania Kraków
- Wymiary wysokość: 37 cm, szerokość: 54 cm, głębokość: 38,5 cm
- Numer inwentarzowy MHK 293/II
- Muzeum [Muzeum Historyczne Miasta Krakowa](#)
- Tematy [miasto](#), [życie codzienne](#), [namalowane](#)
- Technika [stolarka](#), [intarsja](#), [malowanie](#), [odlewanie](#), [kucie](#)
- Materiał [drewno](#), [żelazo](#)
- Prawa do obiektu Muzeum Historyczne Miasta Krakowa
- Prawa do wizerunków cyfrowych domena publiczna
- Digitalizacja RPD MIK, projekt Wirtualne Muzea Małopolski
- Tagi [techniki zdobnicze](#), [miasto](#), [Biblia](#), [malarstwo](#), [3D](#), [cechy rzemieślnicze](#), [choroba](#), [przechowywanie](#), [skrzynia](#), [medycyna](#), [zdrowie](#), [domena publiczna](#)

Lada cechu to skrzynia, w której przechowywano dokumenty dotyczące cechu, insygnia władzy starszych, księgi cechowe.

Lada cechu chirurgów jest prostopadłościenną drewnianą skrzynią z przykrywą. Jej zewnętrzne ścianki

zdobią płyciny, dekorowane motywami rombów wypełnionymi gwiazdami wykonanymi w technice intarsji (wykładanie powierzchni drewnianych innymi gatunkami drewna). Godne uwagi są także żelazne okucia i szyld zamka, ozdobione dekoracyjnym motywem liści akantu. Na wewnętrznej stronie wieka skrzyni namalowano postać z biblijnej przypowieści: Miłosiernego Samarytanina opatrującego ranne. W XVII wieku, kiedy powstała lada, do głównych zajęć chirurgów (cyrulików) należały zabiegi pielęgniarstwa przy chorym, ale też strzyżenie, golenie, wrywanie zębów oraz leczenie kąpielami, puszczeniem krwi czy też stawianiem pijawek.

Opracowanie: Katarzyna Moskal (Muzeum Historyczne Miasta Krakowa), © wszystkie prawa zastrzeżone

Skrzynie cechowe

Skrzynie cechowe były szczególnie cenne — nazywano je inaczej ladami albo matkami i darzono ogromnym szacunkiem.

Szczególnie celebrowany był moment podniesienia wieka i otwarcia skrzyni, które odbywało się zawsze w atmosferze powagi i skupienia. Czynności administracyjne i prawne można było prowadzić tylko wówczas, gdy skrzynia była otwarta.

W skrzyni przechowywano zwykle przywileje, księgi, pieczęcie, wszelkie ważne dokumenty i insygnia cechowe. Nic więc dziwnego, że dostępu do nich broniły zwykle specjalne zabezpieczenia i zamki (ścieżka kryptologiczna).

Skrzynie były często zaopatrzone w tajne skrytki, posiadały półskrzynki, w których znajdowały się przybory pisarskie. Ważnym elementem wyposażenia cechów były pieczęcie, którymi potwierdzano ważne dokumenty. Najstarsze, należące do cechu krawców, miały symbol nożyczek. Do cechowych akcesoriów, oprócz pieczęci i skrzyń, należały także obesłania i statuty.

Opracowanie: Redakcja WMM,

Ten utwór jest dostępny na [licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska](#).

Zobacz skrzynie cechowe w kolekcji Wirtualnych Muzeów Małopolski:

[Skrzynia cechu kuśnierzy w Kętach](#)

[Skrzynia cechu młynarzy i piekarzy w Kętach](#)

[Skrzynia cechu szewców w Kętach](#)

[Skrzynia cechu krawców i cechów pokrewnych w Kętach](#)

[Skrzynia cechu bednarzy wielickich](#)

[Lada cechu czerwonych garbarzy, białoskórników i rękawiczników](#)

[Lada cechu chirurgów](#)

Tagi: [pieczęć](#), [Muzeum im. Aleksandra Kłosińskiego w Kętach](#), [rzemiosło](#), [Kęty](#), [cechy rzemieślnicze](#), [insygnia](#), [miasto](#), [dokument](#), [skrzynia](#), [dawne zawody](#), [licencje Creative Commons](#)

Cechy

Podstawowym celem istnienia cechów było zapewnienie wyłączności na terenie miasta do wykonywania rzemiosła osobom zrzeszonym (rzemieślników, którzy oferowali swoje usługi poza cechami, nazywano partaczami). Rola cechów nie ograniczała się jednak do funkcji administracyjnych (reprezentowanie przed władzami miasta, dbanie o podnoszenie kwalifikacji, zapewnienie standardów wykonania, dbanie o równe możliwości zbytu przez ograniczenia produkcji i sprzedaży); organizacje pełniły także funkcje religijne i kulturotwórcze.

Cechy były pierwszą instancją sądowniczą rozstrzygającą wszelkie spory pomiędzy rzemieślnikami. W przypadku bójek, hazardu, sporów związanych z długami czy pracą poza cechami (partaczenie) cechy wymierzały karę grzywny, płaconą zwykle w świecach lub wosku.

Organizacje cechowe (choć dziś nazywają się nieco inaczej) funkcjonują nadal (przykładem może być Związek Artystów Scen Polskich).

Dawniej przynależność rzemieślników do cechów była obowiązkowa, dziś stowarzyszenia cechowe zachęcają jedynie do dobrowolnego zrzeszania się, bo dzięki temu „zakład zyskuje prestiż, a rzemieślnik nie czuje się w branży osamotniony”. Co jest szczególnie istotne w sytuacji ginących zawodów.

Mechanizacja wielu zawodów, które wcześniej wykonywane były ręcznie w warsztatach, doprowadziła do zmarginalizowania roli cechów, a także zaniku wielu cechowych rytuałów i celebracji.

Cechy, które funkcjonują do dziś (w strukturach Związku Rzemiosła Polskiego zarejestrowanych jest 479 cechów), pełnią funkcje porozumiewawcze — rozstrzygają spory zaistniałe pomiędzy klientem a rzemieślnikiem, jego członkowie zasiadają w komisjach, przed którymi młodzi adepci sztuki zdają egzaminy mistrzowskie, otrzymując tytuł mistrza lub czeladnika.

Działalność cechów nie ograniczała się tylko do spraw administracyjno-zawodowych. Schadzki cechowe, a także rytuały ingerowały także w sferę ducha cechowych braci. Każdy z członków stowarzyszenia był zobowiązany do uczestniczenia w obrzędach i uroczystościach religijnych (mszach, procesjach Bożego Ciała).

Często udział w uroczystościach stawał się okazją do pokazania innym zasobności i majątności danego stowarzyszenia (eksponowano haftowane złotą nicią proporce).

Szczególnie celebrowano uroczystości żałobne po śmierci któregoś z cechowych braci.

Członkowie cechów fundowali także ołtarze, w których umieszczali cenne precjoza, traktując je jako rodzaj skarbcza zabezpieczającego przez kradzież.

Wśród wyposażenia cechów znajdowały się narzędzia kar, zwane również dobrymi radami.

Opracowanie: Redakcja WMM,

Ten utwór jest dostępny na [licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska](#).

Zobacz obiekty należące do cechów w zbiorach Wirtualnych Muzeów Małopolski:

[Skrzynia cechu krawców i cechów pokrewnych z Kęt](#)

[Krzyż cechu krawców w Kętach](#)

[Pieczęć cechu sukienniczego](#)

[Obesłanie cechu wielkiego \(zespolonego\) w Tarnowie](#)

[Wilkom krakowskiego cechu mieczników](#)

[Rękopis „Statut cechu szewskiego”](#)

Przeczytaj więcej o [skrzyniach cechowych](#).

Tagi: [pieczęć](#), [Muzeum im. Aleksandra Kłosińskiego w Kętach](#), [rzemiosło](#), [Kęty](#), [cechy rzemieślnicze](#), [miasto](#), [dawne zawody](#), [licencje Creative Commons](#)